Balio Sruogos atvirlaiškis Vandai Daugirdaitei-Sruogienei, 1930-07-13, iš Ciuricho – į Būgius

Liepos 13.

Liepos 13.

Mano miela Vandukėli,

Jau turbūt negerai manai, kad aš taip ilgai nerašiau, bet miestuose visuomet taip išeina, – dabar jau turbūt galėsiu rašyti kas dieną. Vokiečių miestai praėjo tempu, nuo kurio vakare kojos lūžta. Be Kölno, buvome Mainze, Frankfurte, Viesbadene, Heilderberge, Stuttgarte [1]. Ir iš ten pakliuvome Šveicarijon. Čia du siurprizai: 1) lietus 3 dienos be paliovos [2], 2) nuostabus konsulas [3]. Paties konsulo nėr namie (Karlsbade), bet jis paliko įgaliotus mus priimti sūnų – Kostarikos konsulą – [1v] // [1r] // antrą savo sūnų, konsulato sekretorką. Priėmimą surengė, kurį net sunku įsivaizduot. Valgydino, vaišino, vežiojo laivais, automobiliais. Züriche buvome 3 dienas [4], – nežiūrint nesiliaujančio lietaus ūpas kuo geriausias – nė valandėlės poilsio, nė minutės, kad nebūtų, kur skubėti. Mūsų priėmimui konsulas išleido ne mažiau 2000 Fr. Gali įsivaizduoti, koks viso to rezultate ūpas ekskursantų tarpe! Dainos nesiliauja visą laiką – laivuos ir traukiniuos – [2v] // [2r] //

KOMENTARAI

[1] „Kelionė nei iš Lietuvos, nei po užsienio miestus kuo įdomesniu nepasižymėjo: traukiniai, tramvajai, autobusai, pasiruošimas pusryčiams, vakarienei ir t. t.
Svarbiausias ekskursijos tikslas – aukšti kalnai, ledynai“ („[Domo Pinigio atsiminimai]“, in: *Literatūra ir kalba, t. IV: Atsiminimai apie Salomėją Nėrį*, vyr. red. Kostas Korsakas, Vilnius: Lietuvos TSR mokslų akademija, Lietuvių kalbos ir literatūros institutas, Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1959, p. 109).

[2] „Iš viso šįmet ekskursija baisiai nesisekė. Vos tik pakliūnam į gražesnę vietą – tuoj lietus, ir dar koks! Ant Jungfrau – lietus, Alotsch gletscher – lietus, Dolomituos lietus, 4 kantonų ežeras – lietus. Tai baisiai neigiamai atsiliepė į kompanijos ūpą – rezultate susipyko kaip šunes“ (Balio Sruogos laiškas Juozapui Sruogai, iš Būgių – į Berlyną, 1930-08-04, in: *LLTI BR*, f. 53, b. 697, l. 1v).

[3] „Gerai buvo tiktai Züriche: tokio konsulo, kaip Simon, – niekur nėra kitur. Vaišingumas ir svetingumas – nepaprastas!“ (Balio Sruogos laiškas Juozapui Sruogai, iš Būgių – į Berlyną, 1930-08-04, in: *LLTI BR*, f. 53, b. 697, l. 1v).
„Ypatingos padėkos turiu viešai pareikšti Lietuvos garbės konsului Zueriche ponui W. Simon, jo sūnums – Kostarikos konsului p. A. Simon ir p. dr. F. Simon, – ir konsulato sekretorei p. Jarošekienei. Mes buvome Zueriche 3 dienas pas poną konsulą kaip mylimi svečiai ir jautėmės, tarytum mes būtume sugrįžę iš tolimos kelionės į tikrą tėviškę, ir mes neturėjome Zueriche tokio noro, kurio p. konsulo rūpestingumas nebūtų patenkinęs. Ir dovanos mus pasitiko, ir išlydėjo. Ir dar daugiau. Pono konsulo autoritetas lydėjo mus per visą Šveicariją. Užtekdavo mums įvairiuose Šveicarijos pakraščiuose pasakyti: mums patarė p. konsulas Simon, – ir mes buvome priimami kaip savo žmonės, kaip giminės: toks garbingas ir autoritetingas Lietuvos konsulo vardas Šveicarijoje!“ (Balys Sruoga, „Ekskursijai pasibaigus“, in: *Lietuvos žinios*, Kaunas, 1930-08-06, Nr. 177, p. 4).

[4] Balys Sruoga, planuodamas ekskursiją, susirašinėjo su Lietuvos garbės konsulato konsulu Wilhelmu Simonu dėl ekskursantų akiračio plėtros ir užimtumo Ciuriche:
„Didžiai gerbiamas pone Konsule,
Širdingai dėkoju Tamistai, pone konsule, už Tamistos malonius laiškus ir Tamistos tėvišką rūpestingumą mūsų studentiškos ekskursijos reikalais.
Kurią dieną atvyksime į Zuerichą, dabar aš dar negalėčiau tikrai pasakyti, nes mes važiuojame iš Kauno į Kölną, toliau laivu Reinu iki Mainzo (sustodami Koblenze ir Wiesbadene), Heidelbergo, Stuttgarto. Šiuo tarpu sunku apskaityti, kiek tai užims laiko. Šveicarijoje manome išbūti apie 10 dienų, – buvimo ilgumas priklausys nuo įvairių aplinkybių ir nuo oro sąlygų. Mūsų kelionė per Šveicariją vyks tokia tvarka: iš Zuericho iki Goldau važiuosim traukiniu, iš ten per Rigi į Vitznau pėsti. Vitznau – Flüelen pėsti; Flüelen – Luzern laivu; Luzern – Meiringen traukiniu; Meiringen – Grindelwald pėsti; Grindelwald – Jungfraujoch traukiniu; iš ten į Concordia Hütte; pėsti į Brieg; traukiniu į Zermatt, – du pasikėlimai iš ten: į Betempshütte ir Schönbielhütte; iš Zermatt į Theodul Pass (Breithorn).
Ekskursijoj dalyvauja penki studentai ir septynios studentės, įvairių specialybių, daugiausia literatai. Mane labai jaudina Zuericho universiteto malonus sutikimas parodyti mums to garsaus universiteto įžymybes. Mes nenorėtumėm to gražaus noro piktai išnaudoti ir universiteto žmonių per daug varginti. Jei būtų galima, mums būtų įdomu susipažinti su universiteto bibliotekos įrengimu, seminarų sutvarkymu ir jų darbo sistema, su psichologijos ir pedagogikos kabinetais. Taip pat mums labai įdomu įžymesnieji Zuericho architektūros kūriniai, muziejai, galerijos. Būtų gera, jei būtų galima atlankyti kokia žymesnė laikraščio redakcija ir spaustuvė ir susipažinti su laikraščio redagavimo, administravimo bei spausdinimo technika. Tai mums būtų labai svarbu.
Man teko skaityti Tamistos, pone Konsule, raštas į p. M. Lipčių; galėčiau patikrinti, kad mūsų kelionė bus aprašinėjama įvairiuose lietuviškuose laikraščiuose, – keli ekskursai susitarė su musų laikraščiais; šių aprašinėjimų tikslu mes turėsime ir savo fotografą (iš ekskursantų tarpo).
Aš neabejoju, kad ne tik patys ekskursantai toliau visą gyvenimą dideliu džiaugsmu minės Šveicarijoj praleistas dienas, – jie mokės skelbti Šveicarijos meilę ir visoje Lietuvos besimokančioje jaunuomenėje.
Leiskite, pone Konsulai, dar kartą širdingai padėkoti už Tamistos mums reiškiamą nepaprastą gerumą ir rūpestingumą.
Reikšdamas Tamistai didžiausios pagarbos
Tamistos Balys Sruoga“ (Balio Sruogos laiškas Wilhelmui Simonui, iš Kauno – į Ciurichą, 1930-06-26, in: *LCVA*, f. 650, ap. 1, b. 140, l. 1–2r).